

Kaisla Karri

OOPS! WE DON'T USE THAT WORD ON BAR- BIE.COM

Poliittinen satiiri Pikakahvimegirlingin Instagram-meemeissä

TIIVISTELMÄ

Kaisla Karri: Poliittinen satiiri Pikakahvimemegirlin Instagram-meemeissä
Kandidaatintutkielma
Tampereen yliopisto
Kirjallisuustiede
Toukokuu 2024

Tutkielmani käsittelee poliittista satiiria meemitili Pikakahvimemegirlin Instagram-meemeissä. Tarkoitukseni on tehdä lajitutkimusta siitä, millaista poliittinen satiiri meemeissä on ja mitä satiirin lajipiirteitä niissä on. Lisäksi tutkin, miten meemit asettuvat lajin traditioon ja mitä mahdollisuuksia ne luovat satiirin lajille. Tutkielman aineistona on neljä vuosina 2023–2024 julkaistua meemiä, jotka on valittu sillä perusteella, että ne edustaisivat erilaisia meemityylejä, erityyppisiä satiirin keinoja sekä olisivat ajankohtaisia tutkielman teon aikaan.

Tutkielman alussa esittelen keskeiset käsitteet: meemi, satiiri ja mitä poliittinen ja visuaalinen satiiri tarkoittavat tämän tutkielman kontekstissa. Analyysiluvussa hyödynnän kirjallisuustieteen teoriaa, erityisesti Sari Kivistön tekemää lajitutkimusta satiirista, analysoidakseni aineistoa.

Keskeiset satiirin keinot meemeissä ovat leikkisyys, provosoivuus, liioittelu, karikatyyrit ja epäjohdonmukaisuus. Osa satiirin keinoista ovat toteutettavissa muissakin satiirin isäntälajeissa kuin meemeissä, mutta meemit muokkaavat tapoja, joilla satiirin keinoja esitetään. Meemit tuovat satiiriin viihteellisyyttä yhdistämällä yhteiskunnalliseen kritiikkiin internetkulttuuria ja sen ilmiötä. Lisäksi meemien visuaalisuus mahdollistaa, että satiiri on tehokkaampaa olemalla esteettistä, tunteellista ja helposti saavutettavaa.

Keskeinen meemien tekemä muutos poliittiseen satiiriin on, että meemejä julkaistaan ja levitetään aikaisempaan satiiriin poikkeavasta ympäristössä. Sosiaalinen media, tutkielman tapauksessa Instagram, antaa mahdollisuuden meemintekijälle ja yleisölle keskustella aiheesta heti sekä ylipäättään mahdollisuuden reagoida poliittisiin tapahtumiin ja niistä kertoviin meemeihin nopeasti ja helposti. Meemeillä on helpompaa saavuttaa suuri yleisö, jolloin on todennäköisempää, että satiirin tavoite eli muutos todennäköisemmin toteutuu.

Avainsanat: poliittinen satiiri, meemi, meemit, satiiri, poliittinen meemi

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck –ohjelmalla.

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Teoria ja käsitteet	3
2.1	Meemi	3
2.2	Satiiri	4
2.3	Poliittinen meemi ja visuaalinen satiiri	5
3	Analyysi	7
3.1	Leikkisyys, provosoivuus ja naurunalaiseksi asettaminen	7
3.2	Lioittelu, shokeeraaminen ja visuaalinen satiiri	10
3.3	Epäjohdonmukaisuus ja viihteellisyys	12
3.4	Karikatyyrit ja vallanpitäjien pilkkaaminen	15
4	Johtopäätökset	17
	Lähteet	18

1 Johdanto

Tässä tutkielmassa käsittelen poliittista satiiria Pikakahvimegirlin meemeissä. Tarkoitukseni on tehdä lajitutkimusta siitä, millaista kirjallinen poliittinen satiiri meemeissä on. Tutkin, mitä satiirin lajipiirteitä meemeissä on ja miten meemit asettuvat lajin traditioon. Lisäksi tutkin, mitä mahdollisuuksia visuaalisuus tarjoaa satiirille ja luoko meemimuoto uusia satiirin keinoja.

Pikakahvimegirl on suomalainen Instagramissa toimiva antikapitalistinen meemitili, jolla on kirjoittaessa (19.3.2024) yli 34 00 seuraajaa. Tilin takana on taiteilija ja aktivisti Alma Tuuva, joka puhuu tilillään esimerkiksi köyhyydestä, ihmissuhteista ja työttömyydestä. Tuuva on ollut kohdeaineiston meemien julkaisuaikana (2023–2024) erityisesti esillä mediassa (kts. esim. Yle 11.1.2024), sillä hän jäi vapaaehtoisesti työttömäksi. Tuuva kuuluu myös It Girls -kollektiiviin, jonka muodostaa kolme meemitaitelijaa, jotka kaikki kyseenalaistavat yhteiskunnan normeja ja odotuksia töillään. It Girls -kollektiivin muut jäsenet ovat @yassifyfinland eli Romy Räihälä ja @princesskimb3rly eli Anna Julia. (yle.fi 14.1.2023.) Muita yhteiskuntakriittisiä meemitilejä Suomessa ovat esimerkiksi @mieluummintyoton, @tunneviidakko, @msexcelsp2 ja @sisalto.varoitus.

Tutkielman kohdeaineistoksi olen valinnut neljä meemiä vuosilta 2023–2024. Meemit on valittu sen perusteella, että ne kuvaisivat laajasti erilaisia meemipohjia sekä satiirin keinoja ja kohteita. Ensimmäisessä meemissä kritisoidaan termiä ”velkalaiva” ja yhdistetään poliittista satiiria populaarikulttuuriin. Toinen meemi on johdannainen tunnetusta kuvamakromemistä, joka on tuotu Suomen poliittiseen kontekstiin. Kolmas meemi on myös johdannainen, jota on johdettu kirjoittamalla teksti puoliksi suomen kielellä sekä meemin sisältö on yhdistetty Suomen kontekstiin. Neljäs meemi puolestaan pilkkaa Suomen johtoa halventavilla termeillä, joista toinen on peräisin internetkulttuurista.

Satiiritutkijan on otettava tulkinnassaan huomioon teoksen kirjoitusajankohta sekä poliittinen ja kulttuurinen asiayhteys (Kivistö & Riikonen 2012, 24). Poliittisen satiirin analyysissä on tär-

keää tietää, että maantieteellisesti ja kielellisesti konteksti sijoittuu Suomeen ja suomen kieleen, vaikka joissakin englanninkielisistä meemeistä tehdyissä johdannaisissa onkin englantia.

Meemien tutkimus on hyvin monitieteistä. Käsite ”meemi” on alun perin biologiasta, mutta sittemmin otettu käyttöön monilla tieteenaloilla kuten psykologiassa, filosofiassa, antropologiassa, folkloristiikassa ja lingvistiikassa (Shifman 2014, 6). Meemejä on kuitenkin tutkittu kirjallisuustieteen näkökulmasta varsin vähän, etenkin suomalaisia meemejä. Meemejä on tutkittu monien eri alojen opinnäytetöissä, myös muutamissa kirjallisuustieteen opinnäytetöissä. Kirjallisuustieteen opinnäytetöissä meemejä on käsitelty muun muassa Aino Heikkilän muumimeemejä käsittelevässä kandidaatintutkielmassa. Lisäksi satiiria Instagram-meemeissä käsitellään Riikka Lehtisen digitaalisen kulttuurin tutkimuksen pro gradu -työssä. Tässä tutkielmassa kuitenkin keskityn satiiriin juuri kirjallisuustieteen näkökulmasta. Lisäksi, että tässä tutkielmassa keskityn satiiriin, internetkulttuuri muuttuu niin nopeaan tahtiin, että tutkimuskin aiheesta vanhentuu nopeasti. Kirjallisuustieteen näkökulmasta meemit tarjoavat kiinnostavan mahdollisuuden tutkia satiiria (kirjallisuuden) lajina ja lajin mahdollista kehitystä. Lähteinä hyödynnän erityisesti Limor Shifmanin teosta *Memes in Digital Culture* ja Sari Kivistön lajitutkimusta satiirista. Hyödynnän Kivistön teosta *Satiiri: johdatus lajin historiaan ja teoriaan* sekä yhdessä H. K. Riikosen kanssa kirjoitettua teosta *Satiiri Suomessa*.

Ensiksi esittelen tutkielman keskeisiä käsitteitä eli termit meemi, satiiri ja mitä poliittinen meemi ja visuaalinen satiiri tarkoittavat tämän tutkielman kontekstissa. Kolmannessa luvussa analysoin neljää eri meemiä. Ensimmäiseksi esittelen satiirin keinoja leikkisyys ja provo-soivuus, ja miten niiden avulla voidaan asettaa vallanpitäjiä naurunalaiseksi. Toiseksi käsitte-len liioittelua ja visuaalista satiiria. Kolmannessa analyysiluvussa puolestaan esitän, miten meemit tuovat satiiriin epäjohdonmukaisuutta sekä viihteellistämistä. Lisäksi käsittelen, miten bimbofikaatio-ilmiö eli bimbouden takaisinotto liittyy Pikakahvimemegirlin meemien satiiriin. Neljänneksi käsittelen karikatyyreja.

2 Teoria ja käsitteet

2.1 Meemi

Käsite "meemi" on alun perin biologiasta. Richard Dawkins loi 1976 termin kuvaamaan pieniä kulttuurin yksiköitä, jotka leviävät ihmiseltä ihmiselle matkinnan tai imitaation kautta. Siitä lähtien meemin konsepti on ollut jatkuvan akateemisen väittelyn kohteena. Nettikäyttäjien kielessä "internetmeemi"-sanaa käytetään kuvaamaan esimerkiksi vitsien, huhujen, videoiden ja verkkosivujen leviämistä ihmiseltä toiselle internetin kautta. (Shifman 2014, 2.)

Limor Shifman (2014, 177) määrittelee käsitteen internetmeemi

- a) ryhmänä digitaalisen sisällön yksikköjä, jotka jakavat samoja ominaisuuksia kuten sisältö, muoto ja asenne
- b) yksiköt luodaan tietoisina toisistaan
- c) yksiköitä levitetään, imitoidaan ja muokataan internetissä useiden käyttäjien toimesta.

On huomattava, että internetmeemistä voidaan käyttää myös termejä internetilmiö ja lyhennettynä meemi (eng. meme). Tutkielmassa käytän sanaa meemi toistuvuuden vähentämiseksi, mutta viittaan sanalla aina internetmeemiin. Analyysia varten minun on määriteltävä, millainen digitaalisen sisällön yksikkö meemi on. Meemejä on erilaisia, mutta kohdeaineistoni koostuu kuvamakroista (eng. image macro). Kuvamakro on yksi tunnetuimmista meemimuodoista. Kuvamakro tarkoittaa yleistä kuvien muotoa, joissa kuvan päällä on jonkinlainen teksti (Shifman 2014, 111). Usein teksti näkyy kuvan ylä- ja/tai alareunassa. Teksti voi olla myös tietyn kuvan elementin kuten henkilön päällä ilmaisemassa esimerkiksi henkilön sanomista tai ominaisuutta.

Keskeinen ominaisuus internetmeemeissä on käyttäjien luomat johdannaiset, jotka on muotoiltu parodioiksi, uudelleenyhdistelyiksi ja johdannaisteoksiksi. Toinen perustavanlaatuinen ominaisuus internetmeemeissä on intertekstuaalisuus: meemit liittyvät usein toisiinsa monimutkaisilla, luovilla ja yllättävillä tavoilla. (Shifman 2014, 2.)

2.2 Satiiri

Kivistön (2007, 9) mukaan satiiri on laji, joka ”tarttuu todellisuuden ja ihanteiden eroavaisuuksiin ja kritisoii ihmisten paheita tai yhteiskunnan epäkohtia”. Yleensä tekstiä ei ymmärretä satiiriksi ulkoisten muotokriteerien perusteella vaan tietyn sävyn tai tarkoituksen. Tosin satiireissa suosittuja muotoja ovat episodimainen rakenne, poikkeamat, nopeat näkökulman vaihdokset ja äkilliset lopetukset. (Kivistö 2007, 9.) Moni näistä muodoista toistuu meemeissäkin, erityisesti nopeat näkökulman vaihdokset. Meemissä nopea näkökulman vaihdos tarkoittaa yllättävää tai ennako-oletuksista poikkeavaa käännettä tekstin ja kuvan välillä.

Tutkimuksessa satiiria on luonnehdittu lajiksi tai moodiksi, joka voi tunkeutua mihin tahansa muuhun lajiin ja hyödyntää sitä satiirisessa tarkoituksessa. Satiiri lainaa isäntälajiltaan ulkoisen muodon, joka voi olla esimerkiksi runo, matkakertomus, kirje, essee, dialogi, tutkielma tai romaani. Teoksessa muuttuu kuitenkin jotakin oleellista, kun sen sävy on satiirinen. (Kivistö 2007, 9.) Tässä tutkielmassa väitän, että meemi on yksi satiirin isäntälaji. Meemejä on eri tyyliä, mutta tässä tutkielmassa keskityn erityisesti satiiriin kuvamakromeemeissä ja meemien kuvateksteihin, joita käsitelen paratekstinä. Monet meemit ovat satiirisia, mutta meemi voi olla myös ei-satiirinen kuten gen z -huumoriin perustuvat absurdit ja surrealistiset meemit, joissa ei ole vitsiä ollenkaan tai meemi muodostuu niin monesta kerroksesta ja nopeista johdannaisista, että se ei ole enään järkevä tai helposti ymmärrettävä.

Fowler (1982, 109) erottelee satiirin tyyliilajiksi eli moodiksi (vrt. historiallinen laji, alalaji ja rakennetyyppi). Satiiri on kuitenkin ongelmallinen moodi, sillä se ei ole vastannut mitä tahansa lajia. Satiiri on pitkään ottanut minkä tahansa ulkoisen muodon, ja muodon monimuotoisuus onkin paradoksaalisesti satiirin muuttumaton muoto. (Fowler 1982, 110.) Ehkä silmiinpistävin piirre satiirissa on radikaali moraalinen asenne, mutta myös vihjaileva, ironinen sävy kuuluu lajiin (Fowler 1982, 110).

Kivistön (2009, 9) mukaan satiirissa olennaista on kriittinen, pilkallinen tai aggressiivinen asenne sekä hauskuus. Satiiri on kritiikin esittämistä, jossa pyritään naurua herättämään ja koomisiin keinoin tekemään valitusta kohteesta naurettava. Toisin kuin huumorissa satiirista useimmiten puuttuu hyväntahtoisuus. (Kivistö 2007, 9.) Usein kohteen naurunalaiseksi tekemällä pyritään kiinnittämään huomio laajempiin yhteiskunnallisiin ongelmiin. Kivistön (2008,

50) mukaan satiirin lajipiirteet tekevät siitä aina kirjoittamisaikansa peilin. Vaikka satiirikerronnan rakenteita, tyylipiirteitä ja teemoja on periytynyt aikakaudesta toiseen, satiirin pilkan kohteet ovat olleet ja ovat edelleen uusiutuvia. Tarkkojen ja yleisölle tuttujen yksityiskohtien hyödyntäminen naurun ja pilkan aineksena on olennainen osa satiirikon ”moraalitonta moraalialia”. (Kivistö 2008, 50.)

Satiirin kohteet ovat vaihdelleet ajan saatossa. Satiirin kohteena on usein henkilö, yhteiskuntaluokka, instituutio, kansakunta tai jopa ihmiskunta. Yleensä satiirikko pyrkii ottamaan kohteikseen asioita tai henkilöitä, jotka ovat laajemminkin edustavia. (Hosiaislouma 2003, 825–826.) Kohdeaineistossani satiirin kohteeksi joutuu poliittisia henkilöitä, Suomen hallitus ja keskiluokka. Lisäksi satiirilla kritisoidaan epäsuorasti poliittisten henkilöiden edustamia poliittisia ryhmiä ja sen kannattajia. Kohde ei aina ole aivan yksiselitteinen asia myöskään sen takia, että esimerkiksi yritysten ja kapitalismin kritisointi on haastavaa, sillä kapitalisten tuotteen kritiikki sulkee oman kritiikkiinsä sisäänsä. Jatkan aiheesta alaluvussa 3.1.

2.3 Poliittinen meemi ja visuaalinen satiiri

Satiiri ja meemit ovat molemmat poliittisen vaikuttamisen keinoja. Kirjallisuudenlajina satiiri yleensä reagoi nopeasti ajankohtaisiin kysymyksiin ja on kirjoitettu aikalaisille. Myös meemit ovat nopeita reagoiteja ajankohtaisiin tapahtumiin ja usein myös vanhenevatkin melko nopeasti.

Politiikka, sekä sen laajemmassa merkityksessä yhteiskunnallisena vallan rakentamisena että suppeassa merkityksessä hallintojärjestelmänä, on hyvin kietoutunut meemien tekemiseen ja kuluttamiseen (Shifman 2014, 119). Shifmanin (2014, 120) mukaan osa poliittisista meemeistä on kehystetty humoristisella tavalla, kun taas osa on kuolemanvakavia. Hänen mukaansa poliittisilla meemeillä halutaan välittää tietty viesti osallistumalla normatiiviseen keskusteluun siitä, miltä maailman kuuluisi näyttää ja miten se tulisi saavuttaa. Viime vuosina käsitys poliittisesta osallistumisesta on laajentunut sisältämään arkisia käytäntöjä kuten poliittisten blogien kommentointi ja poliitikoista kertovien vitsien julkaiseminen sosiaalisessa mediassa. Muuttunut käsitys poliittisesta osallistumisesta on sidoksissa internetin ja muun digitaalisen median nousuun. (Shifman 2014, 120.)

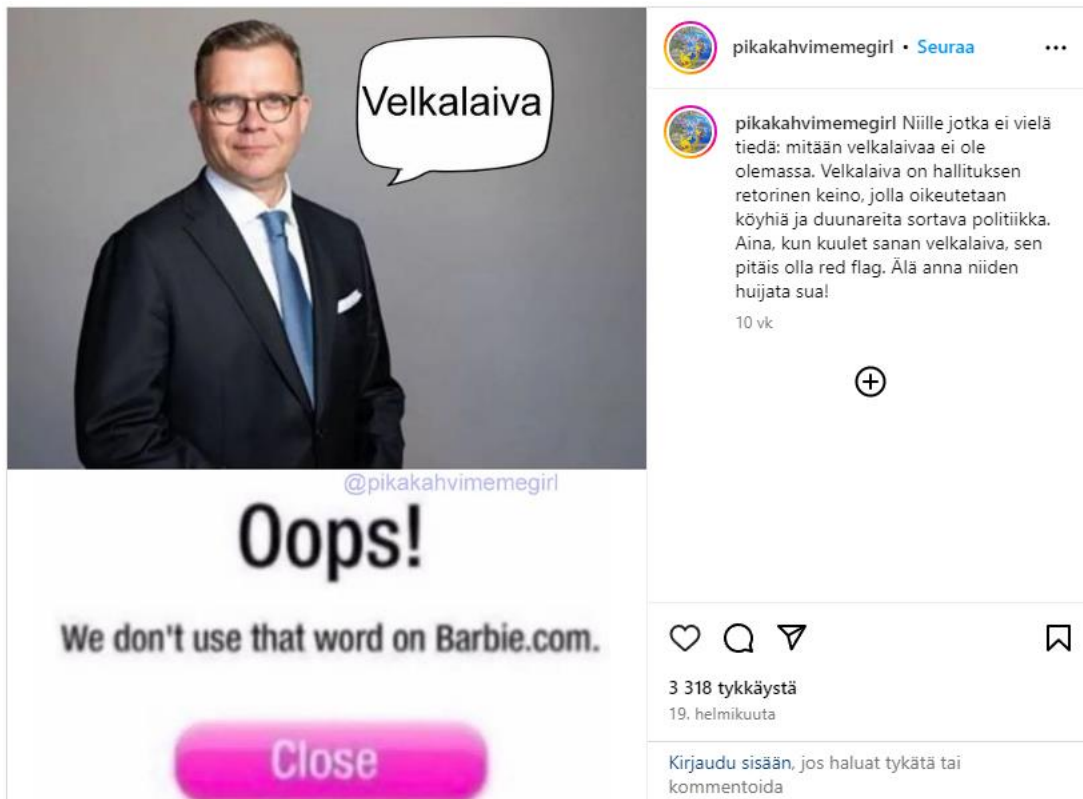
Shifmanin (2014, 122) mukaan internet-pohjaiset poliittiset meemit täyttävät kolme toisiinsa liittyvää tehtävää: 1. Meemit taivuttelun ja poliittisen vaikuttamisen keinona. 2. Meemit ruohonjuuritason toimintana. 3. Meemit ilmaisumuotoina ja julkisena keskusteluna. Meemien luominen on helposti saavutettavaa, halpaa ja muutenkin miellyttävä tapa ilmaista poliittisia mielipiteitä. Tämän seurauksena viime vuosien merkittävät tapahtumat ovat synnyttäneet kommentoivien meemien virran. Meemit muodostavat moniäänisen keskustelun tiloja, joissa neuvotellaan useista mielipiteistä ja identiteeteistä. (Shifman 2014, 122–123.) Poliittisissa meemeissä olennaista on lisäksi, että ne ottavat nopealla tahdilla kantaa ja leviävät nopeasti ja spontaanisti. Käyttäjät julkaisevat ja jakavat meemejä ilmaistakseen poliittisen kantansa.

Meemit luovat satiireille uusia mahdollisuuksia multimodaalisuudella. Tämän tutkielman kontekstissa se tarkoittaa kuvan ja tekstin yhdistämistä. Kuvan ja tekstin yhdistyminen ei kuitenkaan ole satiirissa mitenkään poikkeuksellista, sillä esimerkiksi pilapiirroksot ovat olleet yksi suosittu satiirin muoto. Visuaalisuus tekee satiirista helpommin sulatettavaa ja nopeampoisempaa. Poliittisessa satiirissa on tärkeää ottaa huomioon visuaalisuus myös sen takia, että kuvilla on sosiopoliittista valtaa luoda emotionaalisia vaikutuksia (Veneti et. al. 2019, 2). Kun kuvia jaetaan sosiaalisen median alustoilla, niihin liittyy havaittavissa olevia ilmaisuja, joilla voi olla suora vaikutus kuvaa katsovan asenteeseen ja käyttäytymiseen kuten vetoomusten allekirjoittamiseen, protestien järjestämiseen jne., mikä taas johtaa siihen, että kuva leviää lisää (Veneti et. al. 2019, 3). Kuvilla on siis välitön vaikutus katsojaan ja ne tuottavat tunteellisia reaktiota. Visuaalisuutta voidaan hyödyntää myös symboleina ja metaforina sekä poliittisten hahmojen esittämiseen humoristisessa ja kriittisessä valossa. Lyhyesti sanottuna visuaalisuus lisää poliittisen satiirin tehokkuutta tekemällä siitä saavutettavissa olevaa, emotionaalisesti resonoivaa ja kulttuurisesti relevanttia samalla toimien keinona haastaa auktoriteettia.

3 Analyysi

Kohdeaineistonani on neljä Pikakahvimegirlin julkaisua vuosilta 2023–2024. Valintaperusteina ovat olleet ajankohtaisuus, erilaiset meemityylit sekä erityyppiset satiirin keinot. Seuraavaksi tulen esittelemään, millaisia satiirin keinoja meemit mahdollistavat ja hyödyntävät.

3.1 Leikkisyys, provosoivuus ja naurunalaiseksi asettaminen

Kuva 1 Velkalaiva

Pikakahvimegirlin 19.2.2024 julkaisema meemi (tästä eteenpäin kuva 1) esittää pääministeri Petteri Orpon käyttämässä sanaa "velkalaiva" kiroisan tapaan lapsille suunnatulla Barbie.com nettisivustolla. Kuvan 1 meemi vaatii lukijalta paljon tietoa ympäröivästä kontekstista. Lukijan tulee tunnistaa, että kuvassa on Suomen pääministeri Petteri Orpo ja että sana "velkalaiva" viittaa hallituksen retoriseen keinoon käyttää "velkalaivaa" Suomen talouden symbolina (Yle.fi 16.2.2024). Toiseksi lukijan tulee tietää viittaus barbie.com-nettisivustoon, ja että kyseinen sivusto on tarkoitettu lapsille, minkä takia "ruma" kielenkäyttö ei ole sallittua.

Kiinnostavaa meemissä on, miten satiirissa hyödynnetään populaarikulttuuria. Jo kymmenen vuotta sitten julkaistussa Limor Shifmanin (2014, 84) kirjassa *Memes in Digital Culture*, Shifmanin tutkimien meemien ainoa yhteinen merkittävä nimittäjä on liittyminen populaarikulttuuriin. Vaikka meemit vanhentuvat usein aika nopeasti, on myös mielenkiintoista huomata, että Shifman (2014, 160) on maininnut juurikin Barbien esimerkkinä korkean profiilin yrityksestä, joka saattaa löytyä meemeistä siitä huolimatta, että yrityksiä harvemmin meemeissä näkyy. Populaarikulttuuri ja tunnettujen brändien näkyminen meemeissä liittyy politiikan viih-teellistymiseen.

Hauskuus meemissä syntyy hallituksen käyttämän symbolin rinnastamisesta karkeaan kielenkäyttöön kuten kiroiluun. Meemistä tekee kuitenkin satiirisen sen, että siinä ivataan itse pääministeriä asettamalla hänet naurunalaiseksi. Satiirin keinot toimivat korkeassa asemassa olevien henkilöiden esittämisessä, jolloin koominen ristiriita on suuri (Kivistö & Riikonen 2012, 13). Lisäksi satiirit kehottavat yleisöä epäilemään julkikuvia (Kivistö & Riikonen 2012, 20). Naurunalaiseksi asettaminen ja vallanpitäjien pilkkaaminen syövät poliittista uskottavuutta. Pääministeri asetetaan naurunalaiseksi vertaamalla hänen kielenkäyttöään kurittomaan lapseen ja koko käsite ”velkalaiva” kyseenalaistetaan. Vaikka meemi itsessään, irrallaan muusta kontekstista vaatii tietämystä, meemin viesti ja tarkoitus tuodaan suoraan esiin kuvatekstissä, josta tulee ilmi meemin laajempi poliittinen tarkoitus:

Niille jotka ei vielä tiedä: mitään velkalaivaa ei ole olemassa. Velkalaiva on hallituksen retorinen keino, jolla oikeutetaan köyhiä ja duunareita sortava politiikka. Aina, kun kuulet sanan velkalaiva, sen pitäis olla red flag. Älä anna niiden huijata sua! (pikakahvimemegirl, 19.2.2024)

Meemillä halutaan kritisoida termin lisäksi sen edustamaa oikeutusta ”köyhiä ja duunareita sortavalle politiikalle” kuten tekijä ilmaisee. Tällä tarkoitetaan, että retorisilla keinoilla kiinnitetään huomiota muuhun (valtionvelkaan) samalla tehden köyhiä sortavaa politiikkaa. Kyseinen parateksti antaa kiinnostavan uuden vaikutuksen satiiriin. Ennen satiirissa ei ole ollut mahdollistaa julkaista tällaista kuvatekstiä, jossa ilmaistaan satiiri ja sen tarkoitus suoraan.

Satiiria pidetään varsin negatiivisena, sillä se on lähtökohtaisesti yhteiskuntakriittistä. Satiiri on kuitenkin vahingollista vain niille keitä se kritisoi. Toisaalta jotkut tutkijat kuten Dustin H. Griffin (1995/2015, 161) ovat nostaneet esiin satiirin tuottaman mielihyvän ja vaikutuksen lukijoihin. Griffin (2015, 52;84) on painottanut satiirin leikkisyyttä ja provokaatiota moralisoinnin kustannuksella. Satiirin tuottama mielihyvä syntyy esimerkiksi tuskasekaisesta nautinnosta, jota voivat tuottaa tukahdetun aggression purkaminen tai satiirien nokkeluus. Leikkisyys näkyy esimerkiksi sanaleikkeinä, alluusiona ja yllätyksellisinä uudissanoina, jotka uudistavat vakiintuneita kielen konventioita. Provosoivuus tarkoittaa pyrkimystä shokeerata ja kiusata lukijoita moraalisen läksyttämisen sijaan. (Kivistö & Riikonen 2012, 25.)

Isäntälajina meemi on tuonut satiiriin juuri lisää leikkisyyttä ja provokaatiota. Kuten kuvassa 1 leikkisyyttä tuodaan esiin viittauksella populaarikulttuurin tuotteeseen ja tiettyyn brändiin: Barbieen. Barbie oli myös hyvin ajankohtainen meemin julkaisemisen aikaan, sillä edellisenä vuonna julkaistiin valtavan yleisösuosion saanut *Barbie*-elokuva (2023). On kuitenkin huomattava, että antikapitalistinen meemitili antaa näkyvyyttä suurelle kapitalistiselle yritykselle. Yrityksen ja kapitalismin kritisoiminen on monimutkaista, jos kuitenkin yrityksen avulla luodaan huumoria satiiriin. Provosoivuus taas näkyy julkaisun kommentteissa, joissa kiistellään valtion velasta ja velkalaiva-käsitteestä. Esimerkiksi käyttäjillä @laura-kristiinaa ja @remppuneulas-takaliforniasta on julkaisun kommentteissa pitkä kommenttikitju, jossa he väittelevät valtion velasta (Pikakahvimemegirl, 19.2.2024). ”Velkalaiva”-sanan rinnastamista rumaan kielenkäyttöön alkuperäisessä julkaisussa voidaan siis pitää melko provosoivana.

Vaikka leikkisyys ei näy niinkään sanaleikkeinä, kielellä on iso osa meemien satiirissa: Kuten kuvan 1 ja muissakin aineiston meemeissä yhdistetään englantia ja suomea. Esimerkiksi kuvassa 1 yhdistetään suomenkielinen sana ja englanninkielinen lause ”We don’t use that word on barbie.com”. Meemeissä on englannin lisäksi anglismeja. Suomen kieli taas meemeissä on usein hyvin puhekielistä eikä aina noudata kieliopin konventioita. Esimerkiksi seuraavaksi käsittelemässäni meemissä (kts. kuva 2) meemin tekstissä verbejä ja muita sanoja on lyhennetty (esim. *selittämäs*, *et*, *sit*, *mee*) eikä lauseessa ole pilkkuja tai pistettä.

Knobel ja Lankshear (2007, 216) määrittelevät onnistuneen meemin piirteiksi huumorin, intertekstuaalisuuden ja poikkeavat rinnastukset. Samoja onnistumisen piirteitä voisi hyödyntää

myös satiiriin. Kuva 1 on onnistunut satiiri, sillä siinä on huumoria, intertekstuaalinen viittaus Barbieen sekä poikkeava rinnastus (velkalaiva – kirokana).

3.2 Liiottelu, shokeeraaminen ja visuaalinen satiiri

Kuva 2

Pikahvimegirlin 18.11.2023 julkaisema meemin (tästä eteenpäin kuva 2) meemipohja on alun perin englanninkielisestä ympäristöstä. “Mel Gibson puhuu veriselle Jeesukselle” on kuvamakromeemi, jossa ohjaaja Mel Gibson puhuu näyttelijä Jim Caviezelin kanssa vuoden 2004 elokuvan *The Passion of Christ* kuvauksissa. Lisäksi johdannaismeemi muodostuu tekstistä. Satiirin tai meemin ymmärtämisen kannalta ei ole kuitenkaan varsinaisesti oleellista tuntea kuvan henkilöitä tai tilannetta, missä kuva on otettu eikä monia sosiaalisen median luomia kerroksia. Kuitenkin on tunnistettava kenestä puhutaan ja kelle, mikä ilmenee tekstistä.

Jo kuvan teksti on itsessään hyvin satiirinen, sillä teksti on kärjistetty ja liioiteltu Orpon ajatus. Satiirin keinona käytetään siis liioittelua ja shokeeraamista. Kuva vahvistaa satiirin viestiä, sillä kuvassa köyhät kuvataan kärsivänä Jeesuksena. Meemien tapaan tekstin loppuosa yllättää. Kuvan voisi ajatella selittävän sosiaalisesti hyväksyttävällä tavalla, miten leikkaukset tuovat säästöjä, mutta sen sijaan selitys onkin köyhien kuoleminen nuorempana. Meemit ovat sukua

pilapiirroksille (Vainikka 2014, 61). Yhteistä niille on yhteiskunnallinen kritiikki, huumori, usein liioitellut ja ironiset elementit, visuaalisuus, saavutettavuus, odotusten kumoaminen sekä vuorovaikutus yleisön kanssa. Satiiri taas usein on esiintynyt pilapiirrosten muodossa, joten on luonnollista, että satiiri lajina elää ja kehittyy meemimuodossa. Sekä pilapiirroksissa että meemeissä satiiri on visuaalista eli se muodostuu tekstin ohella myös kuvasta. Kuvan 2 meemissä visuaalinen satiiri muodostuu siitä, että jo heikossa asemassa olevat köyhät kuvataan kuuntelevana, vertavuotavana Jeesuksena, joka usein kuvaa rakkautta, yhtenäisyyttä ja rauhaa eli täysin päinvastaista, mitä meemissä annetaan ymmärtää Orpon esittävän.

Visuaalisuus tuo poliittisen satiiriin meemeihin esteettisiä ja viihdyttäviä ominaisuuksia. Kuitenkin meemit ovat monitulkintainen viestinnän muoto, jolla pyritään myös tahallisesti hämmentämään (Vainikka 2014, 60–61). Vainikan (2014, 61) mukaan ”meemejä käytetään yhä useammin julkisen keskustelun kommentointiin” ja ne ovat ”poliittinen ja tunteenomainen ilmaisumuoto”. Tahallinen hämmentäminen ja tunteenomaisuus tekevät jo julkisesta keskustelusta hieman haastavaa. Lisäksi satiireissa subjektiivisuus, liioittelu ja aggressio voivat viedä ajatukset myös toiseen suuntaan siitä, mitä tekijä oli toivonut (Kivistö & Riikonen 2012, 15). Meemien hämmennys ja satiiriin liioittelu voivat tehdä siis poliittisen satiirin luennasta meemeissä hyvin haastavaa. Toisaalta Vainikka (2014, 62) esittää, että ”verkkokulttuureissa joukkoon kuuluminen on keskeistä, ja usein ihmisiä yhteen sitovana aineksena toimii verkon kansanperinne”. Tieto siis jostakin kuvamakromeemistä tai muusta internetkulttuurin tuotteesta (usein juuri visuaalisesta), jota ulkopuoliset eivät tiedä ja jota on hyödynnetty satiirisessa meemissä voi toimia yhteisöllisyyttä rakentavana tekijänä, mikä voi mahdollisesti luoda myös tuntoa yhteenkuuluvuudesta samankaltaisen poliittisen ajattelun piirissä.

3.3 Epäjohdonmukaisuus ja viihteellisyys

Kuva 3 Keskiluokka

Pikakahvimegirlin Instagram-julkaisussa (5.1.2024. tästä eteenpäin kuva 3) kritiikin kohteeksi joutuu keskiluokka. Tässäkin kuvassa meemin alkuperä on englanninkielisestä ympäristöstä ja käyttää vuoden 2020 puolivälissä alkanutta "how I look at"-formaattia, jossa lauseen jatkoa ja sen alla olevaa kuvaa muokataan uusiksi johdannaisiksi. "How I Be Looking At" -lausemallia käytetään meemeissä, jotka kuvaavat reaktiota, usein ärtymystä tai levottomuutta. (knowyourmeme.fi 2021.) Pikakahvimegirlin tyyliin kieli on hyvin suoraa. Meemin huumori syntyy meemin kuvan henkilön ilmeen yhdistämisestä vakavaan tekstiin sen yläpuolella.

Meemeille tyypillisesti kuva ja teksti ovat ristiriidassa ja epäjohdonmukaisia. Kuvissa, joissa on tavallisia ihmisiä tai julkisuudenhenkilöitä, on kaksi yleistä ominaisuutta: kuvien vastakkainasettelu ja jäätynyt liike (Shifman 2014, 89). Monien meemien valokuvien perusominaisuus on silmiinpistävä epäjohdonmukaisuus kahden tai useamman elementin välillä. Nämä vastakkainasettelut kutsuvat lisää johdannaisia ja reaktioita uusilla meemeillä, koska kuvissa esiintyvät ihmiset näyttävät olevan jo valmiiksi kontekstinsa ulkopuolella, heidän sopeuttamisensa

muihin yhteyksiin näyttää lähes luonnolliselta. (Shifman 2014, 90.) Meemin henkilön ilme sopii kirjoituksen viestiin, mutta ristiriitaisuus syntyy siitä, että kuvassa oleva henkilö on Kendall Jenner: yhdysvaltalainen malli ja televisiopersoona. Rikas seurapiirihenkilö on niin kaukana kuin keskiluokasta pääsee, mutta juuri hänen valitsemisensa meemin kuvaksi on tarkoituksellista. Monissa Pikakahvimemegirlin meemeissä näkyy populaarikulttuurin suuria nimiä: Kardashianit, Paris Hilton, Bella Hadid ja muita malleja. Valinta liittyy bimbofikaatio-ilmioon eli bimbouden takaisinottoon. Bimbofikaatiosta on tullut merkittävä ilmiö, jossa hyperfeminiinisyden representaatiolla pyritään purkamaan misogyniisiä ja patriarkaalisia normeja yhteiskunnassa (Rosaria & Wijaya 2023, 53). Bimbofikaatio on johdettu sanasta bimbo, jonka on ymmärretty tarkoittavan ”viejättävää naista, joka on kaunis, seksualisoitu, naiivi ja kouluttamaton”. Liike tunnistaa ja haastaa bimboihin kohdistuvia stigmoja sekä pyrkii kiinnittämään huomiota stereotyyppioihin liittyviin piirteisiin ja asenteisiin (Rosaria & Wijaya 2023, 53). Bimbofikaatiossa ”bimbo” esiintyy hyperfeminiinisenä, positiivisena, ystävällisenä, sosiaalisesti tietoisena ja usein vasemmistolaisena.

Bimbofikaatio-ilmio Pikakahvimemegirlin meemeissä on kuitenkin vaikea tulkintainen asia. Bimbot ovat hyvin saman kaavan mukaisia: valkoihoisia, laihoja, länsimaalaisen kauneushanteen mukaisia cisnaisia. Lisäksi kuvien mallit usein kannustavat ylikulutukseen elämäntyyllillään. Siitä huolimatta he esiintyvät Pikakahvimemegirlin meemeissä, jotka ovat luonteeltaan anti-kapitalistisia. Toisaalta joissakin Pikakahvimemegirlin meemeissä käsitellään intersektionaalisuutta. Bimbofikaatio-ilmio meemeissä on siis jo itsessään hyvin ristiriitainen.

Meemin kuvaan on valittu ”bimbo”, sillä sen avulla tuodaan esille nuoren naisen osallisuutta ja toimijuutta yhteiskunnallisessa keskustelussa. Kuten muukin kirjallisuus satiiri on monimerkityksistä (Kivistö & Riikonen 2012, 25). Yhteiskunnallisen kritiikin esittäminen ”bimbona” tuu uuden kerroksen satiiriin. Hyvän satiirin merkkinä on pidetty sitä, että pelkän henkilökohtaisen ivailun sijasta, sillä on syvempi tavoite: henkilön toiminnan korjaaminen, epäkohtien paljastaminen ja sellaisten asioiden sanominen ääneen, joista yleensä vaietaan (Kivistö & Riikonen 2012, 18). Tämän kuvan 3 meemin satiirissa on juuri kyse epäkohtien paljastamisesta ja vaiettujen asioiden sanomisesta. Tekijä kritisoi keskiluokan suhtautumista tukien saajiin ja ilmiäntä keskiluokan köyhyysvihasta: tuet ovat hyvä asia, kunhan ne kohdistuvat itse keski-

luokkaan. Konteksti on tärkeää meemin ymmärtämisen kannalta, sillä sosiaalituista käytiin poliittista keskustelua meemin julkaisemisen aikaan (kts. esim. sak.fi 2024 ja Jakonen et. al. 2024.) Satiirien moraalit peräänkuuluttavat vastuuta vääryyksistä ja epäkohtien tiedostamatta jättämisestä (Kivistö & Riikonen 2012, 18).

Isäntälajina meemien tehtävä on tehdä poliittisesta keskustelusta ja satiirista viihteellisempää ja saavutettavampaa. Bimbous kytkeytyy myös tähän. Populaarikulttuurista tutut miljonääri-julkisuudenhenkilöt meemien kuvissa herättävät huomion, ja saavat lukijan kiinnostumaan myös meemin kirjallisesta sisällöstä esimerkiksi köyhyyden käsittelystä. Samaan aikaan viihteellisyys ja kokemus henkilön tunnistamisesta tekee poliittisesta keskustelusta helpommin lähestyttävää. Meemin poliittinen satiiri tuo esille yhteiskunnan asenteita ja rakenteita helposti pureskeltavissa olevassa muodossa. Satiiri tähtää usein johonkin yleishyödyllisempään: ihmisten ja yhteiskunnan väärän toiminnan korjaamiseen (Kivistö & Riikonen 2012, 18). Hyödyntämällä meemien keinoja satiirissa tähän tavoitteeseen pääseminen on helpompaa. Kun ihmisillä on meemien avulla aikaisempaa parempi mahdollisuus kommentoida ja keskustella satiirin viestistä heti, satiiri leviää paljon tehokkaammin. Lisäksi satiiristen meemien jakamisella ilmaistaan omaa poliittista kantaa, mikä edesauttaa kritiikin leviämistä ja yleishyödyllisempää tavoitetta korjata väärää toimintaa.

3.4 Karikatyyrit ja vallanpitäjien pilkkaaminen

Kuva 4 Lapanen & Pick me girl

Pikakahvimegirlin meemi (23.2.2023, tästä eteenpäin kuva 4) esittää Suomen pääministerin ja valtiovarainministerin halventavina karikatyyreina. Kuva 4 toimii esimerkkinä siitä, miten lukijan tulee olla tietoinen sekä politiikan että meemien maailmasta. Lukijan tulee tunnistaa, että termi "lapanen" viittaa pääministeri Petteri Orpoon ja termi "pick me girl" Riikka Purraan. Suomen poliittisen tilanteen ja gen z -kielen tuntijalle meemi ei ole kovin monimutkainen, mutta ulkopuolinen tarvitsee valtavasti kontekstia meemin ympärille tajutakseen meemin ja sen satiirin.

"Pick me girl" tarkoittaa termin nimestä huolimatta lähes aina aikuista naista, joka haluaa miehen valitsevan hänen muiden naisten kustannuksella. Käsite tarkoittaa ihmistä, joka anoo ihailua ja hyväksyntää muilta, tietyltä ryhmältä tai usein vastakkaiselta sukupuolelta, monilla eri tavoilla (Rosida et. al. 2022, 9). Usein "pick me girl" puhuu siitä, miten ei ole sellainen kuin muut naiset erityisesti yleensä feminiinisellä tavalla sekä pyrkii saamaan miesten huomiota ja hyväksyntää keinolla millä hyvänsä. Sosiaalisen median kulttuurissa pick me girl kuvaa tilannetta, jossa joku suosii ideoita siltä henkilöltä, jolta haluaa hyväksyntää ja huomiota torjumalla muiden mielipiteitä ja kohtelemalla kyseisen henkilön mielipidettä tärkeämpänä kuin muiden

(Rosida, et. al. 2022, 10). Sanaa käytetään lähes aina negatiivisena terminä ja niin tässäkin meemissä.

Lapanen taas ei ole samalla tavalla gen z -kielen ilmaus vaan adjektiivin kaltaisesti käytetty kuvaus pääministeristä hänen toimintansa perusteella (kts. esim. KU 2023). Termiä on käytetty esimerkiksi uutisten kommenttikentissä, internetin keskustelupalstoilla ja meemeissä (kts. esim. vauva.fi ”Kyllä mä tiesin, että Petteri Orpo on lapanen pääministerinä, mutta en silti olisi uskonut että näin lapanen”). Orpo on saanut kritiikkiä muun muassa siitä, ettei johda kunnolla ja myötäilee liikaa perussuomalaisia, mistä hän on saanut nimen lapanen. Satiiriin kuuluu räikeät karikatyyrit (Kivistö & Riikonen 2012, 15), ja meemin termit, ”pick me girl” ja ”lapanen”, ovatkin hyviä esimerkkejä karikatyyreista. Kivistön (2007, 11) mukaan satiirissa ”henkilöt ovat litteitä, muutamista keskeisistä luonteenpiirteistä, heikkouksista tai paheista koostuvia karikatyyreja”. Orpoa pidetään toimeettomana lapasena ja Purraa pick me girlinä, joka tekee mitä tahansa tullakseen hyväksytyksi. Näiden nimitysten käyttö on myös esimerkki satiirin leikillisyydestä. Kivistön (2007, 10) mukaan satiireissa ”henkilökuvaus on kärjistävä ja kohteen naurettavia puolia liioitellaan pilkallisesti”.

Meemien kuvasto ja kieli nostattaa kiinnostavan kysymyksen siitä, mahdollistaako vai rajoittaa meemi isäntälajina satiiria. ”Pick me girl” -käsitteen käyttö tuo satiirin keinon, räikeiden karikatyyrien käytön, tähän päivään. Eri meemit vaativat erilaisia lukutaitoja: melkein kuka tahansa voi ymmärtää (ja luoda) joitakin, kun taas toiset vaativat yksityiskohtaista tietoa digitaalisen meemialakulttuurista (Shifman 2014, 100). Näin on myös Pikakahvimemegirlin tapauksessa: kuvan 2 meemin ymmärtämiseksi ei ole välttämätöntä tietää varsinaisen kuvanottilanteen tai kuvamakron kontekstia vaan riittää, että tunnistaa meemissä esitetyn henkilön Petteri Orpon ja Jeesuksen esittävän köyhiä, mikä kaikki tulee ilmi melko selkeästi meemin tekstistä eikä sen ulkopuolisesta kontekstista. Kuitenkin kuvan 4 meemissä tulee tietää meemialakulttuurista ja sen terminologiasta eli esimerkiksi käsite pick me girl. Lisäksi Paris Hiltonin tunnistaminen kuvasta voi lisätä meemin vaikutusta. Mallin kuvan käyttäminen odottamattomassa ja humoristessa kontekstissa luo ironian elementin, mikä lisää meemin satiirista luonetta. Toisaalta meemien tekijä todennäköisesti tuntee, millainen seuraajakunta hänellä on, eikä välttämättä edes pyri siihen, että meemit ja niiden satiiri olisi kaikille ymmärrettäviä.

4 Johtopäätökset

Meemi isäntälajina tuo keinoja vihteellistä ja leikillistä satiiria. Satiiriin huumori syntyy meemeissä erityisesti ristiriitaisuudesta, epäjohdonmukaisuudesta sekä yhteensopimattomuudesta. Poliittinen satiiri meemeissä on leikkisää ja provosoivaa, mutta samaan aikaan hyödyntää vanhempia satiirin keinoja kuten karikatyyreja. Koska satiiri on niin monimuotoinen tyyli, joka pystyy sulautumaan melkein mihin tahansa isäntälajiin, on vaikea määritellä satiirin lajipiirteitä ja siten mitä satiirin lajipiirteitä meemeissä on. Kuitenkin yksi selkeä lajipiirre satiirissa on huumori sekä moraalinen asenne, mikä näkyikin Pikakahvimemegirlin meemeissä kritiikkinä vallanpitäjiä ja keskiluokkaa kohtaan. Meemien poliittista satiiria yhdistää myös kielellisesti puhekielisyys ja muiden kieliopin konventioiden rikkominen, anglismit, englannin kieli sekä erilaiset gen z-kielen termit ja lyhenteet.

Meemejä julkaistaan ja levitetään aikaisemmasta poikkeavasta ympäristössä. Sosiaalisen median alustat, joissa meemejä tyypillisimmin julkaistaan, antavat mahdollisuuden meemintekijälle selittää itseään sekä mahdollisuuden yleisölle keskustella kommentteissa heti julkaisun alla. Ylipäätään sosiaalisen median alustat toimivat mielenkiintoisena paratekstinä satiirille. Uudesta ympäristöstä huolimatta meemit ovat luonnollinen jatkumo satiirin lajille, sillä visuaalista satiiria on ollut jo aikasemminkin, joten siirtymä ei ole kovin haastava. Poliittisen satiirin esittäminen meemeissä on lisäksi hyvin mielekäs tapa esittää yhteiskuntakritiikkiä, sillä meemejä on helppoa ja nopeaa tehdä sekä jakaa. Lisäksi meemien avulla on mahdollista saavuttaa suuri yleisö, milloin on todennäköisempää, että satiirin tavoite saada aikaan muutosta toteutuu.

On vaikea sanoa, luoko meemimuoto uusia satiirin keinoja, sillä moni meemeissä esiintyvä satiirin keino on varmasti toteuttavissa muissakin satiirin isäntälajeissa. Meemit kuitenkin muokkaavat tapoja, joilla keinoja esitetään. Esimerkiksi meemit tuovat satiiriin internetkulttuurin termejä ja ilmiöitä. Näistä esimerkkejä kohdeaineistossa on termi pick me girl sekä johdannaiset kuvamakromeemeistä. Meemien visuaalisuus puolestaan lisää satiirin tehokkuutta tekemällä siitä esteettistä, tunteellista ja helposti saavutettavaa. Meemit paljastavat ajan kulttuurisia ja poliittisia virtauksia ja ottavat niihin kantaa monin eri tavoin esittämällä yhteiskuntakritiikkiä ja haastamalla normeja.

Lähteet

Kohdeaineisto:

Kuva 1: pikakahvimegiri 2024. Instagram-julkaisu. Julkaistu 19.2.2024.

<https://www.instagram.com/p/C3iiMK8lvcP/> (27.3.2024)

Kuva 2: pikakahvimegiri 2023. Instagram-julkaisu. Julkaistu 18.11.2023.

https://www.instagram.com/p/CzyMnt1SHC/?img_index=1 (27.3.2024)

Kuva 3: pikakahvimegiri 2024. Instagram-julkaisu. Julkaistu 5.1.2024.

<https://www.instagram.com/p/C1uZA72I8bT/> (27.3.2024)

Kuva 4: pikakahvimegiri 2023. Instagram-julkaisu. Julkaistu 23.7.2023.

<https://www.instagram.com/p/CvCphrmo8MW/> (27.3.2024)

Lähteet:

Fowler, Alistair 1982. *Kinds of Literature*. Oxford: Clarendon press.

Griffin, Dustin 2015. *Satire: A Critical Reintroduction*. Lexington: The University Press of Kentucky.

Hast, Susanna 2024. Susanna Hastin kolumni: Pakosta ja tosiasioista jankkaavat poliitikot ovat erkaantuneet ihmisten todellisuudesta. Yle. <https://yle.fi/a/74-20071344> (16.2.2024) (viitattu 10.5.2024).

Heikkilä, Aino 2019. *Muumit meemeiksi, meemit mielteiksi : diskurssianalyysi muumiaiheisista meemeistä Facebookissa*. Kandidaatintutkielma. Jyväskylän yliopisto.

Hosiaisuus, Yrjö 2003. *Kirjallisuuden sanakirja*. Helsinki: WSOY.

How I Be Looking at 2021. knowyourmeme.com. Verkkoaineisto. <https://knowyourmeme.com/memes/how-i-be-looking-at> (viitattu 5.5.2024).

Jakonen, Mikko, Jenny Säilävaara & Hanna-Mari Ikonen 2024. ”Eipä tästä käteen jää juuri yhtään mitään, kun toisesta päästä leikataan heti”: Työssäkäyvien köyhien kokemuksia prekaarista työstä ja sosiaaliturvasta 2000-luvun Suomessa. *Työväentutkimuksen Vuosikirja* 37, 6–27. <https://doi.org/10.37456/tvt.131469>.

Kivistö, Sari (toim.) 2007. *Satiiri: johdatus lajin historiaan ja teoriaan*. Helsinki: Yliopistopaino Kustannus / Helsinki University Press.

Kivistö, Sari & H.K. Riikonen 2012. *Satiiri Suomessa*. Helsinki: Suomalaisen kirjallisuuden seura.

Knobel, Michele & Colin Lankshear (toim.) 2007. *A New Literacies Sampler*. New York: Peter Lang.

Kyllä mä tiesin, että Petteri Orpo on lapanen pääministerinä, mutta en silti olisi uskonut että näin lapanen. 2024. Vauva.fi. Verkkoaineisto. <https://www.vauva.fi/keskustelu/5477490/kylla-ma-tiesin-etta-petteri-orpo-lapanen-paaministerina-mutta-en-silti-olisi> (21.2.2024) (viitattu 5.5.2024).

Lehtinen, Riikka 2023. *@voimaantunut mies – Instagram-satiiria sukupuolinormeista*. Pro gradu. Turun yliopisto.

- Männynväli, Emilia 2023. "Talousoikeisto tarvitsee äärioikeistoa". *Kansan uutiset*. <https://www.ku.fi/artikkeli/4893072-kommentti-talousoikeisto-tarvitsee-aarioikeistoa> (17.7.2023) (viitattu 5.5.2024) .
- Riikonen, Jose 2024. "Miksi tekisit superraskasta työtä pienellä palkalla?" kysyy tukien varaan heittäytynyt Alma Tuuva. *Yle*. <https://yle.fi/aihe/a/20-10006082> (11.1.2024) (viitattu 3.5.2024).
- Rosida, Ida, et al. 2022. The manifestation of internalized sexism in the Pick Me Girl trend on TikTok. *Alphabet*, 05(01), 8-19.
- Rosaria, Melanie & Andika Wijaya 2023. Bimbofication to empower: representation of hyperfemininity on Tiktok. *Susastra Jurnal Ilmu Susastra dan Budaya* 11 (1), 53–66.
- SAK:n pääekonomisti: Hallituksen leikkaukset turvaverkkoihin lisäävät työntekijöiden taloudellista riskiä kohtuuttomasti 2024. *sak.fi* <https://www.sak.fi/ajankohtaista/uutiset/sakn-paaekonomisti-hallituksen-leikkaukset-turvaverkkoihin-lisaavat-tyontekijoiden-taloudellista-riskia-kohtuuttomasti> (11.1.2024) (viitattu 5.5.2024).
- Shifman, Limor 2014. *Memes in Digital Culture*. Cambridge, Massachusetts: MIT Press.
- Vainikka, Eliisa 2016. "Avaimia nettimeemien tulkintaan – meemit transnationaalina mediaailmiönä". *Lähikuva – audiovisuaalisen kulttuurin tieteellinen julkaisu* 29(3), 60–77.
- Veneti, Anastasia, Daniel Jackson & Darren G. Lilleker 2019. *Visual Political Communication*. Cham: Springer International Publishing.